

Sinh vật học về gián

ĐIỀU QUAN TRỌNG

Gián gây khó chịu, bực mình cho người và có thể mang bệnh tật vì:

1. Gián có thể mang sinh vật truyền bệnh từ nơi này sang nơi khác.
2. Phân và nước tiểu của gián làm hư hỏng thức ăn và thực phẩm.
3. Nơi thành thị, gián gây dị ứng nơi người và có thể đưa đến chứng hen suyễn.
4. Gián làm bẩn và gây ra mùi hôi khó chịu nơi chúng tụ tập.
5. Gián gặm nhấm và làm bẩn đồ vật như vải vóc và sách tập.
6. Xác gián, vỏ lột xác và phân, nước tiểu của gián rất dơ bẩn và có mùi rất hôi, rất khó khử mùi.

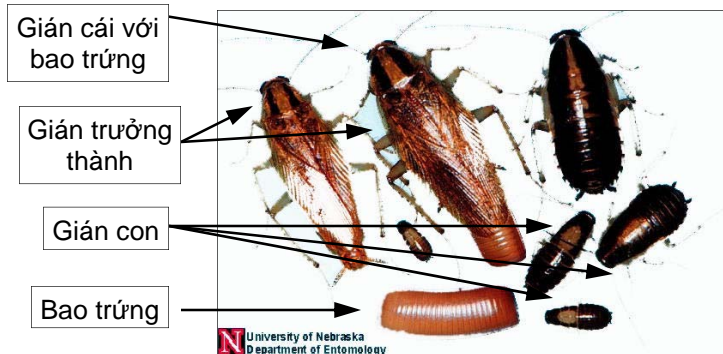
NÊN NHỚ: Gián hoạt động mạnh nhất lúc ban đêm.

Các loài gián thường gặp và nơi chúng sinh sống

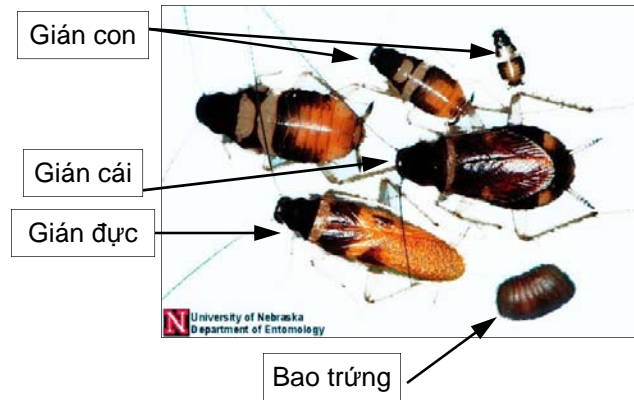
Có bốn loài gián xuất hiện trong Quận Alameda:

Hai loài gián là loại gián nhà nhỏ, chuyên sống trong nhà ở, cửa tiệm và nhà hàng:

1. Gián Đức màu nâu nhạt và có thể dài đến khoảng ¼ in. (khoảng 1,5 centi-mét). Đây là loại gián thường gặp nhất. Chúng thích những nơi ẩm và ẩm như nhà bếp và phòng tắm.

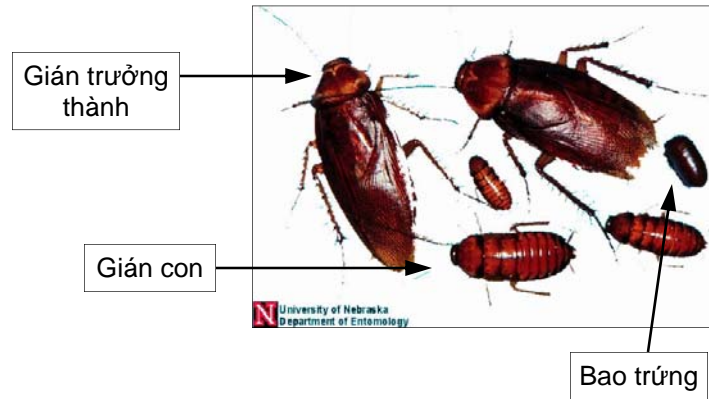

2. Gián sọc nâu màu nâu nhạt và có thể dài đến khoảng ½ in. (khoảng 1 centi-mét). Loại gián này thích những nơi ẩm và khô ráo hơn loại gián Đức. Chúng xuất hiện bất cứ nơi nào trong nhà, trong giường tủ, bàn ghế, tủ quần áo và trên trần nhà. Loại gián này ít xuất hiện trong nhà hàng.

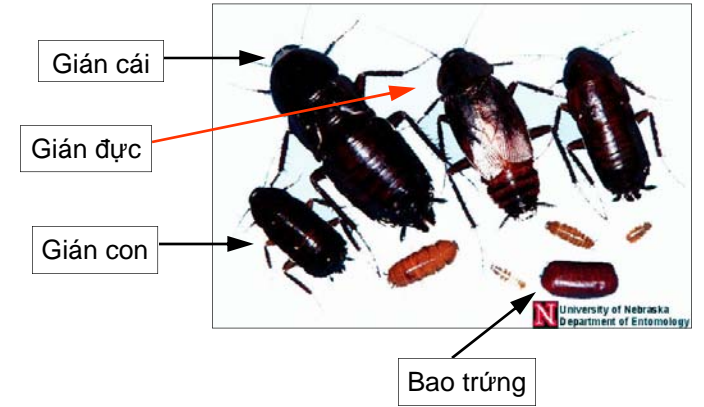

Hai loài gián còn lại thường gặp trong khu vực của chúng ta lớn hơn và ít khi xuất hiện trong nhà.

3. Gián Hoa Kỳ màu nâu đỏ và có thể dài đến khoảng 1 ½ in. (hơn 3 centi-mét). Chúng thích những nơi ẩm và ẩm như ống cống và hầm nhà (trong khu vực khí hậu của chúng ta).

3. Gián Á đông màu đen và có thể dài đến khoảng 1 ¼ in. (khoảng 3 centi-mét). Chúng thích những nơi ẩm và mát như hộp đồng hồ nước, bụi cây và những nơi ngoài trời mà chúng có thể ẩn nấp an toàn. Chúng cũng có thể xuất hiện trong hầm nhà và nhà để xe.

Nên nhớ: Gián con (nymphs) hình thù giống gián đã trưởng thành nhưng nhỏ hơn và không có cánh.

Dấu hiệu của gián

1. Bao trứng nhỏ có vỏ bên ngoài giống như da do gián cái sanh ra. Kích thước của các bao trứng này lớn nhỏ tùy theo loài gián. Bao trứng của *Gián sọc nâu* có kích thước nhỏ nhất (dài 1/4 in., màu nâu nhạt), kể đến là *Gián Đức* (dài 1/3 in., màu nâu nhạt), *Gián Á đông* (dài 1/3 in., từ màu nâu đậm đến màu đen) và *Gián Hoa Kỳ* dài 1/3 in. từ màu nâu đậm đến màu đen.
2. Vỏ lột xác của gián con sau nhiều lần lột xác để phát triển và trở thành gián trưởng thành.
3. Phân gián nằm dọc theo đường đi của gián. Phân gián trông giống xác cà phê xay nhuyễn hay giống phân ruồi; vết bẩn màu nâu xuất hiện dọc theo khe rãnh.
4. Mùi hôi chua đặc biệt của gián.
5. Xác gián chết.
6. Gián sợ và tránh ánh sáng; chúng hoạt động mạnh nhất sau trời tối hoặc những nơi không có ánh sáng. Trong nhà, gián chỉ xuất hiện buổi tối, sau khi đèn nhà được tắt bớt.
7. Trong những trường hợp bị gián phá hoại trầm trọng, gián xuất hiện bất kể ngày đêm.

Nên nhớ: Quý vị có thể phải bò xuống sàn rọi đèn pin để tìm dấu hiệu của gián và những nơi gián sinh sản.

Kiểm soát và diệt trừ gián

Kiểm soát bằng phương pháp phòng ngừa

Ngăn ngừa và giữ vệ sinh là các phương pháp kiểm soát gián bằng cách phòng ngừa:

1. **Ngăn ngừa** có nghĩa là “giữ cho gián không vào được”
 - A. Trước khi mang thùng hộp, bao bọc, bàn ghế tủ giường hoặc quần áo vào nhà, nhớ kiểm xem các món này có gián hoặc trứng gián không. Máy móc dùng trong nhà (appliances) cũ hoặc bàn ghế tủ giường đã sử dụng qua có thể là nơi gián ẩn nấp và có chứa trứng gián.
 - B. Nếu quý vị sống trong chung cư hoặc nhà liên kết (nhà dính liền nhau), quý vị nên đắp bít lỗ hở trên vách tường và chung quanh ống nước. Dùng cây bần chất plastic (caulking gun) là cách tốt nhất để trét bít các vết nứt dọc theo nẹp chân tường và vòng quanh các tủ trong nhà bếp (cabinets).
 - C. Ngăn không cho gián tuy sinh sống và ẩn nấp bên ngoài nhưng vào nhà tìm thức ăn. Dùng lưới ngăn ruồi trên cửa sổ và các lỗ thông khí trên nền nhà. Nên đặc biệt chú ý đến việc đóng nẹp chịu thời tiết quanh cửa ra vào vì nẹp đóng quanh nơi này dễ bị mòn.
2. **Giữ vệ sinh** có nghĩa là “không cho gián thức ăn”
 - A. Không cho gián có thức ăn bằng cách:
 - Cho rác dơ và rác sạch vào thùng rác đầy kín. Cho rác dơ vào bao ny-lông và cột chặt.
 - Rửa chén, chùi dầu mỡ, lau dọn thức ăn rơi rớt, đổ tháo ngay lập tức. Không nên để chén bát dơ hoặc vật dùng nấu ăn dơ qua đêm.
 - Hút bụi sàn nhà và ngăn kệ. Đổ túi máy hút bụi thường xuyên vì gián và trứng gián có thể còn sống sót bên trong và chui trở ra.
 - B. Không cho gián có nước uống bằng cách:
 - Sửa chữa các ống nước và vòi nước chảy rỉ.
 - Quán các ống nước bị rỉ mờ hôi.
 - C. Không cho gián có chỗ ẩn nấp bằng cách:
 - Vứt bỏ các thùng không, hộp không, chai không, bỏ báo cũ và đồ đạc thừa thải trong nhà.
 - Trét bít các lỗ hổng và vết nứt quanh nhà.

Kiểm soát và diệt trừ bằng thuốc và đánh bẫy

Kiểm soát và diệt trừ gián có thể được thực hiện bằng cách dùng thuốc diệt sâu bọ:

1. **Thuốc xịt gián (contact sprays)** sẽ giết gián ngay lập tức. Gián có thể sống lây lất thêm vài giờ.
2. Thuốc diệt gián loại lâu dài (residual insecticides) có hiệu quả trong vài tuần hoặc vài tháng và có nhiều loại.
3. Mỗi diệt gián đặt theo khe hở và kẽ vách là loại thuốc trừ gián hóa học có hiệu quả nhất. Loại thuốc này có thể được đặt trực tiếp vào các khe hở và kẽ vách nơi gián tụ tập. Dùng mỗi và giữ vệ sinh *có thể sẽ giúp diệt trừ* gián sinh sôi nảy nở trong nhà riêng, nhưng tại các khu chung cư, tất cả các căn chung cư dính liền nhau phải được áp dụng thuốc cùng một lúc mới có hiệu quả.
 - A. **Thuốc xịt gián loại lâu dài (residual sprays)** phải được xịt thẳng vào các khe hở và kẽ vách và những nơi gián ẩn nấp khác, cũng như xịt dọc theo đường đi của gián theo đúng chỉ dẫn trên bình thuốc xịt.
 - B. **Bụi thuốc (dusts)** được cho vào giữa vách tường và những nơi gián ẩn nấp. Chỉ nên dùng ở những khe hở khô ráo như dưới đáy tủ trong nhà bếp (cabinets), dưới lò nấu, tủ lạnh, và những nơi không người dùng chạm tới hoặc nơi bụi thuốc không bay vào thức ăn, dính vào dụng cụ nấu ăn, đồ chơi trẻ em hay quần áo.
 - C. **Mồi diệt gián (baits)** có hai loại chính: loại mồi được đặt một nơi cố định và loại mồi cho vào khe hở và kẽ vách. Loại mồi cho vào khe hở và kẽ vách có hiệu quả nhất. Vì mồi được cho vào các khe hở và kẽ vách, gián sẽ ăn mồi trước khi gặp các nguồn thức ăn trong nhà mà chúng hay tìm đến. Loại mồi này tuy chậm diệt gián hơn là loại thuốc xịt nhưng sẽ giúp diệt toàn thể dân số gián.

Nên nhớ: Các công thức thuốc diệt sâu bọ thay đổi thường xuyên. Quý vị nên luôn đọc kỹ chỉ dẫn trên hộp trước khi mua để biết chắc chắn là thuốc này dành để diệt gián.

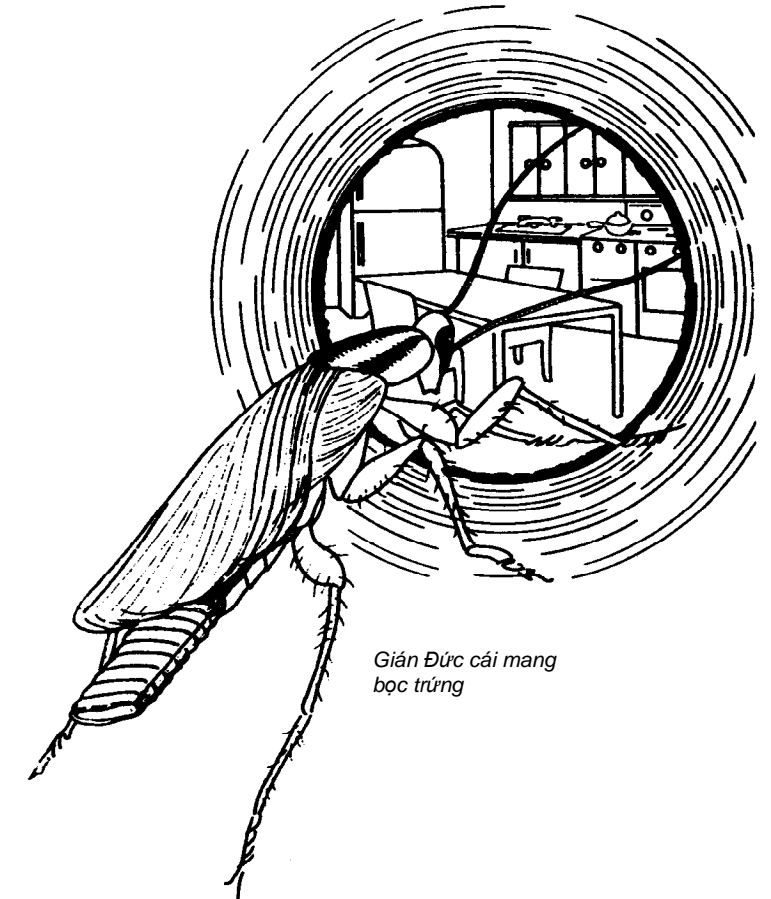
An toàn sử dụng

Đọc kỹ hộp thuốc trừ sâu bọ và cẩn thận tuân theo mọi chỉ dẫn. Giữ thuốc trừ sâu bọ kỹ, không cho trẻ em và thú nuôi trong nhà đến gần.

Để biết thêm thông tin chi tiết, vui lòng liên lạc:

Alameda County Vector Control Services District
1131 Harbor Bay Parkway, STE 166
Alameda, CA 94502
(510) 567-6800
Trang mạng: <http://www.acvcسد.org>

Gián

Gián Đức cái mang bọc trứng

